

УДК 65.052.9

Яцишин С.Р. – к.е.н., доцент кафедри обліку у бюджетній та соціальній сфері Тернопільський національний економічний університет

СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Практичне ведення облікового процесу на підприємствах вимагає формування на кожному з них власної облікової політики. Це зумовлено тим, що нормативні документи визначають методичні засади бухгалтерського обліку і звітності, а тому повинні доповнюватись конкретизованою методикою, яка б давала можливість забезпечити їх організацію в умовах мінливості ситуацій у господарській діяльності підприємств.

Водночас, нормативні документи можуть не містити конкретних рекомендацій щодо правил ведення бухгалтерського обліку окремих фактів господарського життя. Якщо не встановлено порядку ведення конкретного питання, то підприємство самостійно розробляє відповідний спосіб, таким чином формуючи власну облікову політику [2].

Таким чином, облікова політика підприємства це, по суті, конкретизований кодекс правил, прийомів і процедур ведення бухгалтерського обліку, складання й подання всіх видів звітності, який забезпечує дотримання єдиної методики відображення господарських операцій підприємства упродовж тривалого періоду із дотриманням основних методологічних принципів бухгалтерського обліку, фінансової й інших видів звітності.

Повноваження власника (власників) підприємства встановлювати облікову політику реалізується через визначення у розпорядчому документі переліку методів оцінки, обліку і процедур, щодо яких нормативно-методична база передбачає більш ніж один їх варіант. Одноваріантні методи оцінки, обліку і процедур до такого розпорядчого документу включати не доцільно, як імперативні для застосування підприємством норми [1].

Вибір облікової політики залежить від особливостей діяльності кожного конкретного підприємства. При формуванні облікової політики слід враховувати фактори, що на неї впливають.

Правильно розроблена облікова політика, яка враховує умови та можливості ведення господарської діяльності, повинна забезпечити повноту відображення в бухгалтерському обліку всіх фактів господарської діяльності та раціональність його ведення.

Облікова політика підприємства має організаційну, методичну та технічну складові. Кожна з них об'єднує відповідні об'єкти, за якими існують альтернативні варіанти (елементи). Об'єктом облікової політики є будь-яка норма чи позиція підприємства з організації і ведення обліку щодо якої передбачено альтернативні варіанти.

Отже, елементи облікової політики – це методичні прийоми чи способи, які обираються з числа загальноприйнятих з врахуванням особливостей діяльності

підприємства. При цьому треба вибирати ті елементи облікової політики, які відповідають особливостям його діяльності.

Складові облікової політики, застосування яких має бути визначено у наказі про облікову політику підприємства, перелічені у листі Мініфіну від 21.12.2005р. № 31-34000-10-5/27793 [1].

Отже, підприємство при формуванні власної облікової політики може взяти за основу наступні складові (елементи) облікової політики: методи оцінки вибуття запасів; періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів; порядок обліку (ідентифіковано чи загалом) і розподілу транспортно-заготівельних витрат, а також виділення окремого субрахунку для їх обліку; методи амортизації необоротних активів; вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів; переоцінка необоротних активів; періодичність (період) зарахування сум дооцінки необоротних активів до нерозподіленого прибутку; перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу; перелік і склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг); метод обчислення резерву сумнівних боргів; перелік створюваних забезпечень майбутніх витрат і платежів; порядок оцінки ступеня завершеності операцій з надання послуг; порядок визначення ступеню завершеності робіт за будівельним контрактом; поріг суттєвості щодо окремих об'єктів обліку; періодичність відображення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань; база розподілу витрат за операціями з інструментами власного капіталу; засади ціноутворення у внутрішньогосподарських розрахунках; використання класу 8 та/або 9 Плану рахунків бухгалтерського обліку; дата визначення придбаних в результаті систематичних операцій фінансових активів; наявність окремого балансу філіями, представництвами, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами підприємства.

При цьому, щодо окремих складових елементів облікової політики у нормативних документах міститься перелік альтернативних варіантів (методи оцінки вибуття запасів при відпуску їх у виробництво, з виробництва, продажу та іншому вибутті; методи амортизації необоротних активів; методи оцінки фінансових інвестицій, фінансових активів, зобов'язань, інструментів власного капіталу та похідних; методи оцінки ступеня завершеності операцій по наданню послуг, за будівельним контрактом; бази розподілу загальновиробничих витрат; методи оцінки активів та зобов'язань в операціях пов'язаних сторін). Щодо інших складових – то їх застосування в обліковій практиці вноситься на самостійний розсуд самого підприємства чи установи з урахуванням очікуваного способу отримання економічних вигод від їх використання.

Література

1. *Про облікову політику // Лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005р. № 31-34000-10-5/27793.*
2. *Журавель Г.П., Клевель В.Б., Хомин П.Я. Облікова політика підприємств. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2009. – 320 с.*

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ:
ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА**

Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції

(26–27 травня 2010 року)

Редакційно-видавничий відділ
Волинського національного університету
імені Лесі Українки
Луцьк – 2010

*Рекомендовано до друку вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 10 від 30.04.2010 р.)*

Рецензенти:

Крикавський Є. В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу та логістики Національного університету “Львівська політехніка”;

Крупка Я. Д. – доктор економічних наук, професор, директор інституту обліку і аудиту Тернопільської академії народного господарства;

Кузьмін О. Є. – доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту менеджменту та економіки Національного університету “Львівська політехніка”;

Реверчук С. К. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської та страхової справи Львівського національного університету імені Івана Франка;

Шегда А. В. – доктор економічних наук, професор завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

П 78 **Перспективи розвитку економіки України** : теорія, методологія, практика : [матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф. (26–27 трав. 2010 р.)] / відп. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 458 с.

ISBN 978-966-600-484-3

У збірнику подано тези доповідей та виступів на XV Міжнародній науково-практичній конференції. У них відображено теоретичні основи, перспективи забезпечення ефективності суб'єктів господарювання, перспективи розвитку фінансово-кредитної системи, менеджмент і маркетинг, облік, аналіз та аудит в умовах розвитку економіки України.

Для науковців, аспірантів, студентів, економістів, фінансистів і всіх, хто цікавиться питаннями розвитку економічної системи України.

Кошевий М.М.	УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ БАНКІВСЬКОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ.....	427
Кулинич М.Б.	УЗАГАЛЬНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ЗА ЦЕНТРАМИ ДОХОДІВ І ВИТРАТ	428
Ляшко Л.В.	ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПРАЦІ І ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ АВТОМАТИЗОВАНОЇ ФОРМИ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ.....	430
Павликівська О.І.	ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПОБУДОВУ ОБЛІКОВИХ МОДЕЛЕЙ.....	433
Панасюк Л.І.	ОБ'ЄКТИ АНАЛІЗУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	435
Садовська І.Б.	ГЕНЕЗИС УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	438
Сафарова А.Т.	СТРУКТУРА ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ.....	440
Скирпан О.П., Юзва Р.П.	НОВІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА.....	442
Стаднюк Т.В.	ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	444
Титаренко І.В.	ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	446
Фаріон А.І.	ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	448
Фатенок-Ткачук А.О., Вітрук Ольга	АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПРОЄКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ.....	450
Шеремета М.Й., Шеремета М.М., Шеремета Й.М.	МОДЕЛІ ЙМОВІРНОГО БАНКРУТСТВА.....	452
Яковець Аліна	МЕТОДИКА АУДИТУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ НЕРУХОМОСТІ.....	455
Яцишин С.Р.	СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	456